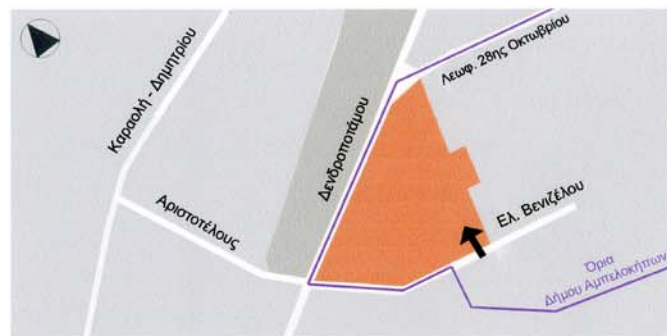

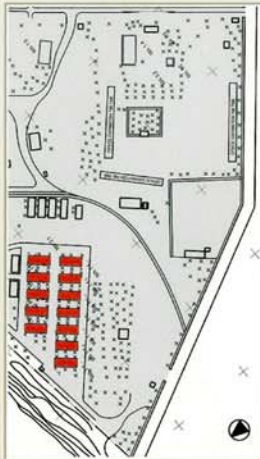
Στρατόπεδο «Μεγάλου Αλεξάνδρου»

Έκταση **231,43 στρέμματα**
Διοικητική υπαγωγή **Δήμος Αμπελοκήπων**

Ενδειξη στοιχείου **ΜΑ 1.1.1 - 12** Στρατόπεδο **Μεγάλου Αλεξάνδρου** Τίτλος στοιχείου **Αποθήκη**
Είδος στοιχείου **Κτήριο - μονάδα συνόλου ομοίων κτισμάτων** Χρονολόγηση **Μεταπολεμικό/1960-2 (1-8), 1963-6 (9-12)**

Χρήση **Χώρος αποθήκευσης**

Περιγραφή

Ισόγειοι κτρισιακοί όγκοι μορφής επιμήκου ορθογωνικού πρίσματος. Καλύπτεται με δίριχτη στέγη, κατασκευασμένη από ξύλινα φέροντα στοιχεία. Οι τοιχοποιίες συνίστανται σε φέρουσες πλινθοδομές, ενισχυμένες εσωτερικά με παραστάδες. Στις στενές πλευρές, κάτω από τα τυφλά αετώματα των στεγών, διατρυπώνται από αντισυμμετρικές θύρες σε αξονική διάταξη. Πρόκειται για τα μοναδικά ανοίγματα στις κατά τα άλλα τυφλές και επίπεδες όψεις, μέρη ενός κτίσματος όπου η γεωμετρική καθαρότητα και η μορφολογική λιτότητα κυριαρχούν απόλυτα.
Το συγκεκριμένο κτίσμα επαναλαμβάνεται δώδεκα φορές εντός των ορίων του στρατοπέδου. Και τα δώδεκα δείγματα εντοπίζονται στο βορειοδυτικό ταμέα της στρατιωτικής εγκατάστασης, όπου συγκροτούν δυο παράλληλες συστοιχίες, μια των επτά μονάδων στα νοτιοδυτικά και μια των πέντε στα βορειοανατολικά. Τα κτίσματα της τελευταίας βρίσκονται μάλιστα αντικριστά από τα αντίστοιχα πέντε νοτιότερα της πρώτης. Καταγράφονται όμοιοι κτρισιακοί όγκοι, που εκτός από τη μικρή χρονική διαφορά στην ανέγερσή τους, έχουν να επιδείξουν μια διαφοροποίηση στη στέγαση, καθώς η εξωτερική κάλυψη γίνεται αλλού με φύλλα ελενίτ, και αλλού με πλαστικό φύλλα.

Κατάσταση διατήρησης

Καλή - Καταγράφονται μικρής κλίμακας φθорές καθαρά επιφανειακού χαρακτήρα. Ανάγκη περιορισμένων επισκευών σε επιχρωματισμούς, επιχρίσματα και επενδύσεις.

Αξιολόγηση στοιχείου

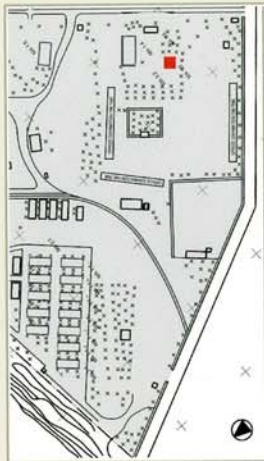
Κτήριο με ιστορική, τυπολογική και κατασκευαστική αξία ως αυτοτελής κατασκευή και ως μέρος συνόλου (ΜΑ 3.1).

Εκτίμηση πλαισίου προστασίας

Προστασία κελύφους - Διατήρηση κτηρίου ως προς τα μέρη τα οποία συνθέτουν την εξωτερική του μορφή με επικεράμωση των στεγών και σχετική ελευθερία στη διαμόρφωση των όψεων.

Ενδειξη στοιχείου Στρατόπεδο Τίτλος στοιχείου
Είδος στοιχείου Χρονολόγηση

Χρήση

Περιγραφή

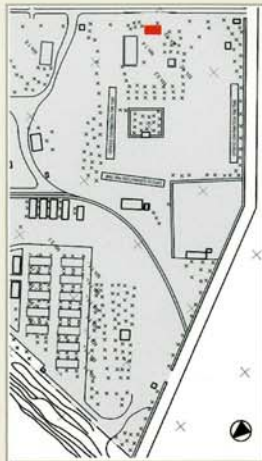
Διύροφος κτριοκός όγκος κυβοειδούς μορφής με υπερυψωμένο ισόγειο και επίπεδη στέγη σκυροδέματος. Οι τοιχοποιίες του συνίστανται σε φέρουσες λιθοδομές, που συνδυάζονται με δοκούς οπλισμένου σκυροδέματος στις θέσεις των ανοιγμάτων, καθώς και με οριζόντιους φορείς από το ίδιο υλικό. Από αισθητική άποψη, το κτίσμα απέχει από το να χαρακτηριστεί αδιάφορο. Τα ισομεγέθη παράθυρα με τις τονισμένες ποδιές και οι θύρες με τα ανάγλυφα πλαίσια ορθογωνικής διατομής, όλα ανοίγματα πειθαρχημένα στην αυστηρή τάξη ενός ενιαίου εξωτερικού κανάβου, ο διαχωρισμός των όψεων σε βάση – κορμό – επίστεψη με οριζόντιες ταινίες ορθογωνικής διατομής και ελαφριά προεξοχή της χαμηλότερης ζώνης, η αξονική διάταξη της κύριας εισόδου, που τονίζεται με μαρμάρινο κλιμακοστάσιο και ακόμα ψηλότερα με εξώστη, προσβάσιμο από θύρα τοποθετημένη στον ίδιο άξονα με την κεντρική είσοδο, δίνουν το στίγμα μιας διάχυτης λιτότητας και αυστηρής γεωμετρικότητας, παραπέμποντας στα έργα της νεοκλασικής αρχιτεκτονικής. Ενδιαφέρον παρουσιάζει και η εσωτερική οργάνωση, βασικό στοιχείο της οποίας αποτελεί ο κεντρικός διάδρομος. Αξονικά τοποθετημένος στην κάτωψη, συνδέει την κύρια είσοδο με το εσωτερικό κλιμακοστάσιο, ενώ εκατέρωθέν του αναπτύσσονται οι επιμέρους χώροι, τόσο στο ισόγειο, όσο και στον όροφο.

Κατάσταση διατήρησης

Αξιολόγηση στοιχείου

Εκτίμηση πλαισίου προστασίας

Ενδειξη στοιχείου Στρατόπεδο Τίτλος στοιχείου
Είδος στοιχείου Χρονολόγηση

Χρήση

Περιγραφή

Ο ναός του Στρατοπέδου Μεγάλου Αλεξάνδρου καταλαμβάνει κατά προσέγγιση τετράγωνη επιφάνεια και συγκροτείται από δυο μέρη. Κατά πρώτον, από τον κεντρικό υπερυψωμένο πυρήνα μορφής ορθογωνικού πρίσματος με δίριχτη στέγη, και κατά δεύτερον, από το χαμηλωμένο ισόγειο περίστωο σχήματος Π που προσκολλάται στη βόρεια, δυτική και νότια πλευρά του πυρήνα. Οι όψεις του περιστώου διαμορφώνονται με τοξοστοιχίες, ενώ σε μικρή απόσταση από τη βορειοδυτική γωνία του στέκει τριώροφο κωδωνοστάσιο. Η καταφανής διαφορά στο μέγεθος της οριζόντιας επιφάνειας του περιστώου από εκείνη του κυρίως ναού έχει να κάνει με τη λειτουργική ιδιαιτερότητα του κτίσματος. Για την άνετη παράταξη των πολυάριθμων οπλιτών και του προσωπικού, επιλέγεται σκόπιμα η διεύρυνση του περιμετρικού χώρου, αντί της δημιουργίας ενός ογκώδους κυρίως ναού.

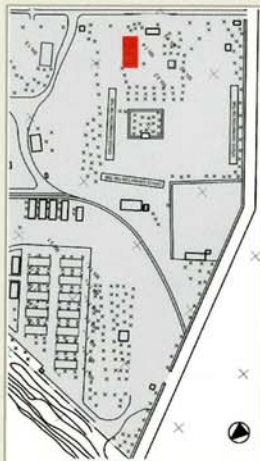
Κατάσταση διατήρησης

Αξιολόγηση στοιχείου

Εκτίμηση πλαισίου προστασίας

Ενδειξη στοιχείου Στρατόπεδο Τίτλος στοιχείου
Είδος στοιχείου Χρονολόγηση

Χρήση

Περιγραφή

Διώροφος κτριοκός όγκος μορφής ορθογωνικού πρίσματος, με κεντρικό εγκάρσιο πυρήνα υπερυψωμένο κατά έναν όροφο. Ο εν λόγω πυρήνας καλύπτεται με δόριχη στέγη, που δημιουργεί τυφλά αετώματα στις επιμήκεις όψεις. Πρόκειται για στέγη σκουροδέματος, που καλύπτεται εξωτερικά με κεραμίδια και προεξέχει ελάχιστα από το περίγραμμα του πυρήνα, εδραζόμενη σε γείσο ορθογωνικής διατομής. Δόριχτες στέγες σκουροδέματος με εξωτερική επικάλυψη κεραμιδιών καλύπτουν και τις συμμετρικές διώροφες πτέρυγες, διαμορφώνοντας αυτή τη φορά τριγωνικά αετώματα στις στενές πλευρές. Και αυτές προεξέχουν του περιγράμματος του κτηρίου, εδραζόμενες σε γείσο ορθογωνικής διατομής από σκουρόδεμα. Οι τοιχοποιίες συνίστανται σε φέρουσες λιθοδομές, που συνδυάζονται με δοκούς οπλισμένου σκουροδέματος στις θέσεις των ανοιγμάτων, καθώς και με οριζόντιους φορείς από το ίδιο υλικό. Στο κατώτερο τμήμα τους, διακρίνεται εξωτερικά η γνώριμη διαπλάτυση που απομονώνει τη ζώνη έδρασης του κτριοκού όγκου.

Από αισθητική άποψη, το κτήριο αποδεικνύεται λιτό, όχι όμως και αδιάφορο. Το ενδιαφέρον του έχει κυρίως να κάνει με τη μορφή και τον τρόπο διάταξης των επιμέρους ανοιγμάτων, που καταλήγουν να αναδεικνύουν την ιδιότυπη άρθρωση του κτριοκού όγκου (υπερυψωμένος κεντρικός πυρήνας – συμμετρικές πλευρικές πτέρυγες). Για αναλυτικά, ο κεντρικός πυρήνας, διατρήτος από ισομεγέθη ορθογώνια ανοίγματα, διαφοροποιείται από τις διώροφες πτέρυγες, όπου επιλέγονται εκ νέου ορθογώνια παράθυρα, πλην υποδιαιρούμενα με ενδιάμεσους πεσσούς σε τρία τμήματα. Επιπλέον, τα ανοίγματα των πλευρικών πτερυγών διατάσσονται βάση όμοιων κανάβων, ανεξάρτητων από τον κανάβο του κεντρικού πυρήνα. Μαζί με την αξονική τοποθέτηση της κύριας εισόδου, που τονίζεται με μαρμάρινη κλίμακα και ανάγλυφο πλαίσιο ορθογωνικής διατομής, οι παραπάνω διαφοροποιήσεις δίνουν βέβαια έμφαση στον κατακόρυφο άξονα του κτίσματος. Ωστόσο χάρη στην τήρηση κοινών οριζόντιων αξόνων για όλα τα παράθυρα, επέρχεται μια ισορροπία με την οριζόντια διάσταση. Σημειώνεται, τέλος, ότι η ιδιότυπη εξωτερική άρθρωση δεν αφήνει ανεπηρέαστο τον εσωτερικό χώρο. Ο κεντρικός πυρήνας διατρέχεται στο κέντρο του από εγκάρσιο διάδρομο, που συνδέει την κεντρική είσοδο με το κλιμακοστάσιο. Εκατέρωθεν του διαδρόμου αυτού, αναπτύσσονται συμμετρικά οι επιμέρους χώροι, δυο εκ των οποίων (ακραίες αίθουσες ισογείου) έχουν πλέον αποκτήσει πρόσβαση και ανεξάρτητα από τον κεντρικό διάδρομο, με κατασκευή θυρών στη θέση εξωτερικών παραθύρων.

Κατάσταση διατήρησης

Καλή - Καταγράφονται μικρές κλίμακας φθορές καθαρά επιφανειακού χαρακτήρα. Ανάγκη περιορισμένων επισκευών σε επιχρωματισμούς, επιχρισματα και επενδύσεις.

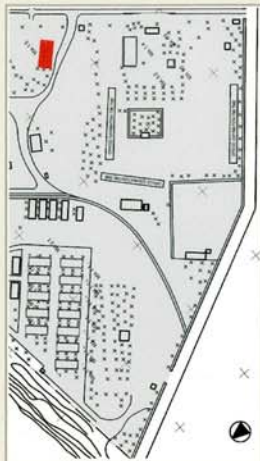
Αξιολόγηση στοιχείου

Κτήριο με ιστορική, τυπολογική, κατασκευαστική και μορφολογική αξία ως αυτοτελής κατασκευή και ως μέρος συνόλου (ΜΑ 3.2).

Εκτίμηση πλαισίου προστασίας

Προστασία κελύφους και εσωτερικής διαρρύθμισης - Διατήρηση κτηρίου ως προς τα μέρη τα οποία συνθέτουν την εξωτερική του μορφή και ως προς τη βασική υποδιαίρεση των εσωτερικών του χώρων.

Ενδειξη στοιχείου Στρατόπεδο Τίτλος στοιχείου
Είδος στοιχείου Χρονολόγηση

Χρήση

Περιγραφή

Διώροφος κτιριακός όγκος μορφής ορθογωνικού πρίσματος. Καλύπτεται με δίρριχτη στέγη, που δημιουργεί τριγωνικά αετώματα στις στενές πλευρές, διάτρητα από ζεύγη συμμετρικών ορθογώνιων παραθύρων. Η στέγη είναι κατασκευασμένη εξολοκλήρου από σκυρόδεμα, καλύπτεται εξωτερικά με κεραμίδια γαλλικού τύπου και προεξέχει ελαφρά από το περίγραμμα του κτηρίου, εδραζόμενη σε γείσο ορθογωνικής διατομής από σκυρόδεμα. Ομοιο γείσο συνδέει τα ελεύθερα άκρα της στις στενές όψεις, τονίζοντας με τον τρόπο αυτό τα αντίστοιχα αετώματα. Οι τοιχοποιίες συνίστανται σε φέρουσες λιθοδομές, που συνδυάζονται με δοκούς οπλισμένου σκυροδέματος στις θέσεις των ανοιγμάτων, καθώς και με οριζόντιους φορείς από το ίδιο υλικό. Στο κατώτερο τμήμα τους, διακρίνεται εξωτερικά η γνώριμη διαπλάτυνση που, σε συνδυασμό με οριζόντια ταινία ορθογωνικής διατομής, απομονώνει τη ζώνη έδρασης του κτιριακού όγκου.

Από αισθητική άποψη, το κτήριο δεν αποδεικνύεται απόλυτα αδιάφορο. Ισομεγέθη ορθογώνια παράθυρα με τονισμένες ποδιές διατρύχουν τις τρεις προβαλλόμενες όψεις (δυτική, νότια, ανατολική) και το ανατολικό τμήμα της βόρειας, σε διάταξη αυστηρά συμμετρική ως προς τον κεντρικό άξονα κάθε πλευράς. Στη νότια επιμήκη όψη, ο άξονας αυτός τονίζεται χαρακτηριστικά, εξαιτίας της επί αυτού τοποθέτησης της κεντρικής εισόδου και των διδύμων κλιμάκων πρόσβασης σε αυτήν. Το συνολικό αποτέλεσμα διακρίνεται από την αυστηρή γεωμετρία του συνόλου και τη μορφολογική λιτότητα των όψεων, ποιότητες που επανέρχονται στον εσωτερικό χώρο. Εγκάρσιος διάδρομος στο κέντρο του ισόγειου συνδέει την κύρια είσοδο με το εσωτερικό κλιμακοστάσιο και εκατέρωθεν αυτού διατάσσονται συμμετρικά οι επιμέρους χώροι. Αξίζει να σημειωθεί ότι το συγκεκριμένο κτήριο επαναλαμβάνεται αυτούσιο σε στρατόπεδα ανά ολόκληρο τον Ελλαδικό χώρο και ήδη στο Στρατόπεδο Πεδίου Άρεως εντοπίζονται δυο σπτά αντίγραφα του (βλ. δελτία καταγραφής στοιχείων ΠΑ 1.3.1-2).

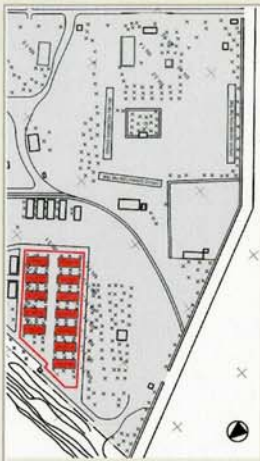
Κατάσταση διατήρησης

Αξιολόγηση στοιχείου

Εκτίμηση πλαισίου προστασίας

Ενδειξη στοιχείου Στρατόπεδο Τίτλος στοιχείου
Είδος στοιχείου Χρονολόγηση

Συστατικά μέρη στοιχείου

Περιγραφή

Στο βορειοδυτικό άκρο του Στρατοπέδου Μεγάλου Αλεξάνδρου, καταγράφεται μια ιδιότυπη παράταξη αποθηκών. Πρόκειται για δώδεκα όμοια κτίσματα, οργανωμένα σε δυο σειρές των πέντε και επτά μονάδων, αντίστοιχα, που παρατάσσονται η μια ακριβώς απέναντι από την άλλη, δημιουργώντας λόγω της αριθμητικής ανισότητας ένα κλιμακωτό όριο προς τα βορειοδυτικά. Το όριο αυτό επιβλήθηκε για την ακρίβεια από τη διάταξη της περιφράξης του στρατοπέδου σε αυτό το σημείο, περίφραξη που με τη σειρά της ακολούθησε το περίγραμμα του γειτονικού χειμάρρου του Δενδροποτάμου.

Τα δώδεκα κτήρια συγκροτούνται από πλινθόκτιστο κέλυφος και ξύλινη στέγη, με μοναδικά στοιχεία οργάνωσης των επιχρισμένων όψεων τις δυο ανπδιαμετρικές θύρες των στενών πλευρών. Η μορφολογική τους λιτότητα είναι δεδομένη, ωστόσο με τη χαρακτηριστική παράταξη και ρυθμική επανάληψη σε έναν τόσο αυξημένο αριθμό δημιουργούν ένα ενδιαφέρον κτηριακό σύνολο, εμπλουτισμένο με ψηλό πράσινο στις μεταξύ τους αδόμητες επιφάνειες.

Κατάσταση διατήρησης

Καλή. Βλέπε αναλυτικά δελτία καταγραφής επιμέρους κτηρίων.

Αξιολόγηση στοιχείου

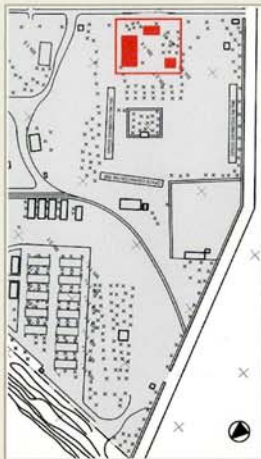
Κτηριακό σύνολο με ιστορική, τυπολογική και κατασκευαστική αξία σε αξιόλογο φυσικό περιβάλλον.

Εκτίμηση πλαισίου προστασίας

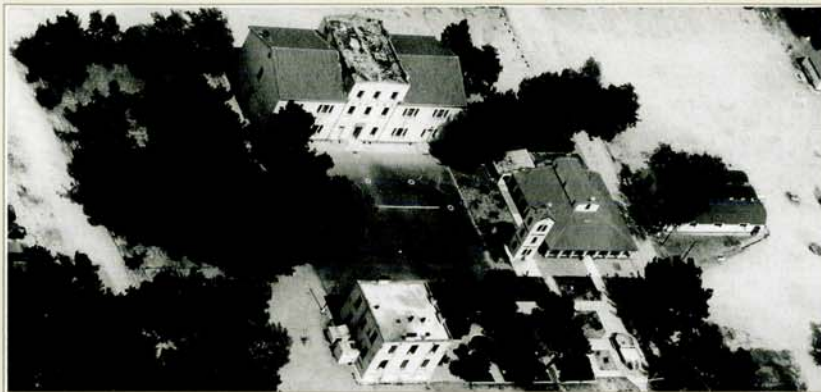
Προστασία κελύφους, με επικεράμωση στεγών και συντήρηση και διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος, χωρίς περιθώρια σύγχρονης δόμησης.

Ενδειξη στοιχείου Στρατόπεδο Τίτλος στοιχείου
Είδος στοιχείου Χρονολόγηση

Συστατικά μέρη στοιχείου

Περιγραφή

Στο νότιο τομέα του Στρατοπέδου Μεγάλου Αλεξάνδρου, πλησίον της κεντρικής πύλης, εντοπίζεται μια ενδιαφέρουσα σύνθεση δομημένων και αδόμητων επιφανειών, κομμάτι ενός ιδιότυπου παζλ μέσα στον κατά τα άλλα στοιχειωδώς οργανωμένο χώρο της στρατιωτικής εγκατάστασης. Τα δομημένα τμήματα συνίστανται σε δυο από τα πιο αξιόλογα κτήρια του στρατοπέδου, το κυβοειδές λιθόκτιστο Διοικητήριο με τη λιτή, πλην αυστηρά συμμετρική διαμόρφωση των όψεων, και το αντίστοιχο σε κατασκευαστικό και μορφολογικό επίπεδο κτήριο για τη διαμονή των οπλιτών, με τη χαρακτηριστικά διαφοροποιημένη ωστόσο άρθρωση από κεντρικό υπερυψωμένο πυρήνα και συμμετρικές πλευρικές πτέρυγες. Δίπλα στις δυο αυτές μεσοπολεμικές κατασκευές, στέκεται ο κατά πολύ μεταγενέστερος ναός του στρατοπέδου, που όπως και τα γειτονικά του κτίσματα, καταλαμβάνει επιφάνεια ορθογώνιου σχήματος.

Τα τρία δομημένα ορθογώνια διατάσσονται κατά μήκος των πλευρών μιας επίσης ορθογώνιας νησίδας, και μάλιστα σε θέσεις τέτοιες ώστε η υποτελούμενη επιφάνειάς της να επιμερίζεται σε σειρά αδόμητων χώρων διαφορετικού μεγέθους, αντί να εξαντλείται σε μια και μόνο ενιαία έκταση. Οι επιμέρους αυτοί χώροι, και πάλι ορθογώνιου σχήματος, διαφοροποιούνται ακόμα παραπέρα με τον μεγαλύτερο εξ αυτών να μένει απολύτως ελεύθερος, τον νότιο να καλύπτεται με χαμηλό πράσινο και τους υπόλοιπους δυο να δέχονται σε όλη τους την έκταση δέντρα μεγάλης ηλικίας, χαρακτηριστικά του κλίματος της Θεσσαλονίκης (πεύκα, λεύκες, πλατάνια, σπιρνοφόρα, κυπαρίσσια). Το αξιόλογο του κηριακού αποθέματος, σε συνδυασμό με την ιδιότυπη χωροθέτησή του και τη διαμόρφωση του άμεσου περιβάλλοντα χώρου σε συνεκτική νησίδα με ενδιαφέρουσα εναλλαγή αδόμητων χώρων αναδεικνύει, λοιπόν, ένα αξιοπρόσεκτο σύνολο, αντίστοιχο του οποίου στη συγκεκριμένη κλίμακα και με τέτοιο βαθμό συνοχής δεν καταγράφηκε στα υπόλοιπα στρατόπεδα.

Κατάσταση διατήρησης

Αξιολόγηση στοιχείου

Εκτίμηση πλαισίου προστασίας